

19e zondag door het jaar

Ben Frie SJ

Het evangelie van Johannes is werkelijk niet eenvoudig: het is één grote cirkelende spiraalbeweging rond dat langzaam openbaar wordende geheim: Jezus geeft de mensen leven. Telkens als Hij gaat uitleggen hoe dat in zijn werk gaat, is er veel weerstand. Het is niet logisch, het is niet te begrijpen, waarom doe je niet normaal. God aanwezig laten zijn in het leven van mensen – het is en blijft moeilijk. Het uitleggen ook.

Het verschijnen van God roept telkens spanningen op. Het is de aanhoudende spanning tussen de mens die zichzelf wil zijn en God die maar steeds zegt: dat kun je alleen als ik het je toesta. Maar wij horen niet graag dat wij afhankelijk zijn, nee, de zelfbewuste, vrije mens die alles mag en kan – dat is een modern mensbeeld. Als je door Jezus gezegd krijgt: je krijgt nieuw leven, dan zeggen we liever: dat bepalen we zelf wel.

Hier spreken we over een andere werkelijkheid: Jezus geeft leven. We lezen in deze weken fragmenten uit het zgn. 'broodhoofdstuk' van Johannes, waar telkens een spijzigingsverhaal uit het Oude Testament naast wordt gelegd. En deze keer is er geen wonder door de profeet, maar er is een wonderbare spijziging van de profeet – door God.

We zien het gebeuren in een van de moeilijkste fasen van het leven van Elia: Gods redding komt dwars door de crisis heen. Elia heeft een levensgevaarlijk getuigenis afgelegd: in een grootscheepse scene op de berg Karmel blijkt niet de vruchtbaarheidsgod Baal, maar alleen de Bijbelse God JHWH de ware levende God. En zowaar, het volk schaart zich achter Elia en doodt de priesters van Baal.

De koningin had de cultus van Baal juist sterk bevorderd en komt dus door het optreden van Elia in het nauw. Om zijn gevaarlijk getuigenis staat ze hem naar het leven en laat hem achtervolgen. Elia vlucht, de woestijn in waar het onherbergzaam is en gevaarlijk. Dan wordt het ook voor Elia teveel: hij wil het liefst inslapen en sterven. Gebeurtenissen in ons leven kunnen ons zwaar op de proef stellen.

Maar de crisis van Elia wordt een herbronning: net als Mozes met zijn volk veertig jaar door de woestijn trok om tot hun werkelijke identiteit en bestemming te komen, zo maakt nu Elia een bezinningstocht van veertig dagen door de woestijn. Juist de confrontatie met zijn kritieke toestand brengt hem tot het inzicht dat er een diepere laag ligt onder zijn ervaringen. Er gebeurt meer dan zomaar zichtbaar wordt.

Gods antwoord is het tegendeel van wat Elia vraagt: hij krijgt geen mooie dood, maar juist voedsel dat hem opwekt, letterlijk doet opstaan en hem kracht geeft om zijn levensweg te vervolgen. God maakt van de crisis een nieuw begin. Wel brengt het voedsel van God meteen ook een nieuwe opdracht met zich mee; dat wordt wel de 'zending' genoemd die gelovigen krijgen als ze God ontmoeten.

In het zgn. 'broodhoofdstuk' in het evangelie van Johannes is Jezus in een lange redevoering gewikkeld over de betekenis van voedsel uit de hemel, en gebruikt als beeld brood om van te leven. Het volk 'mort' over wat Hij allemaal zegt, zoals de Joden ook in de woestijn morden omdat ze niet begrepen hoe God hen hielp met manna dat ze niet kenden, en kwartels die zomaar uit de lucht vielen. En nu wordt Elia gevoed met water en een koek.

Er zit een blokkade in de manier waarop mensen naar Jezus luisteren, waardoor ze niet willen of kunnen geloven dat deze mens uit de hemel is neergedaald als voedsel voor de ziel. Het is ook niet eenvoudig, het gaat over innerlijk leven, over geest en over ziel. Het zijn ongrijpbare elementen van het mensenleven, onpeilbaar, discutabel. Ze liggen niet vast.

Jezus blijft daar tegenover heel consequent spreken over de mogelijkheid om God te ontmoeten en aanwezig te laten zijn in dat ongewisse mensenbestaan. Hij zegt: niemand kan tot Mij komen als de Vader hem niet trekt. Je kunt dus niet op eigen kracht bij God komen. Het initiatief ligt bij Hem. Dat vraagt deemoed, eenvoud van hart. Is ons dat nog eigen?

Wat is de volgende stap naar een leven met God? Jezus volgen. Hij is de kroongetuige van het eeuwige leven dat van God komt. Geloven in de Zoon, in de waarheid die Hij met zijn leven heeft laten zien, leidt je naar het eeuwige leven. Wie door Jezus gevoed wordt, sterft niet meer. Dat en niets minder is de opdracht als wij God ontmoeten in de eucharistieviering: 'Sta op en eet'.

Het ingewikkelde taalspel van Johannes zegt precies datzelfde. Het is een kleine sprong naar: 'Sta op en leef!' Laat je ziel, je innerlijk leven de hoofdrol krijgen in je leven, het leven dat door God wordt gevoed. Leer te ontvangen, leer vertrouwen op Jezus' kompas en ervaar dat je vrijheid groeit. Sta op en eet, anders gaat de reis van de gelovige in jou je krachten te boven. Sta op en leef: Jezus heeft het voorgedaan.

19th Sunday Ordinary Time

Ben Frie SJ

The gospel of John is really not simple: it is one big circular spiral movement around that slowly revealing secret: Jesus gives people life. Every time he starts explaining how this works, there is a lot of resistance. It is not logical, it is incomprehensible, why do you not act normally. Making God present in people's lives - it is and will remain difficult. Explaining it as well.

The appearance of God continually evokes tensions. It is the constant tension between man who wants to be himself and God who keeps saying: you can only do that if I allow you to do so. But we do not like to hear that we are dependent, no, the self-confident, free man who is allowed and able to do anything - that is a modern view of mankind. When you are told by Jesus: you get new life, we prefer to say: we will do that ourselves.

Here we are talking about another reality: Jesus gives life. In these weeks we read fragments from the so-called 'bread chapter' of John, each of which is accompanied by a parallel story from the Old Testament. And this time there is not a miracle by the Prophet, but there is a miraculous transformation of the Prophet - by God.

We see it happening in one of the most difficult phases of Elijah's life: God's salvation is coming straight through the crisis. Elijah has given a life-threatening testimony: in a large-scale scene on Mount Carmel, it is not the fertility god Baal who appears, but only the biblical God JHWH, the true living God. And indeed, the people unite behind Elijah and kill the priests of Baal.

The Queen, on the other hand, had strongly promoted the cult of Baal and is therefore coming under threat as a result of Elijah's actions. Because of his dangerous testimony, she stands him to life and lets him be haunted. Elijah flees into the desert, where it is barren and dangerous. Then it also became

too much for Elijah: he preferred to fall asleep and die. Events in our lives can put us severely to the test.

But the crisis of Elijah became a source: just as Moses and his people travelled through the desert for forty years to come to their true identity and destiny, so now Elijah makes a forty-day journey through the desert. It is precisely the confrontation with his critical state that leads him to realize that there is a deeper layer under his experiences. More is happening than just becomes visible.

God's answer is the opposite of what Elijah asks: he does not receive a beautiful death, but on the contrary receives food that stimulates him, literally raises him up and gives him strength to continue his life. God is making a new start out of the crisis. However, God's food also brings with it a new task; this is called the 'mission' that believers receive when they meet God.

In the so-called 'bread chapter' in the gospel of John Jesus is in the middle of a long speech about the meaning of food from heaven, and used as an image bread to live from. The people 'mutter' about what He says, just as the Jews were grumbling in the desert because they didn't understand how God helped them with manna they didn't know, and quails that just fell out of the air. And now Elijah is being fed water and a cake.

There is a blockade in the way people listen to Jesus, so that they do not want or can believe that this man has descended from heaven as food for the soul. It is not easy either, it is about inner life, about mind and about soul. They are intangible elements of human life, unfathomable and debatable. They are not fixed.

Jesus, on the other hand, consistently speaks of the possibility to meet God and to have him be present in that uncertain human existence. He says: No one can come to Me unless the Father pulls him. So you can't come to God on your own. The initiative lies with him. That requires humility and simplicity of heart. Is that still our style?

What is the next step towards living with God? Follow Jesus. He is the crown witness of the eternal life that comes from God. Believing in the Son, in the truth he has shown with his life, leads you to eternal life. Whoever is nourished by Jesus does not die anymore. That and nothing less is the command when we meet God in the celebration of the Eucharist: 'Get up and eat'.

John's complicated language game says exactly the same thing. It's a small leap to: Get up and live! Let your soul, your inner life, play the leading role in your life, the life that is nourished by God. Learn to receive, trust Jesus' compass and experience that your freedom is growing. Stand up and eat, otherwise the journey of the believer in you will exceed your powers. Rise up and live: follow Jesus' lead.